

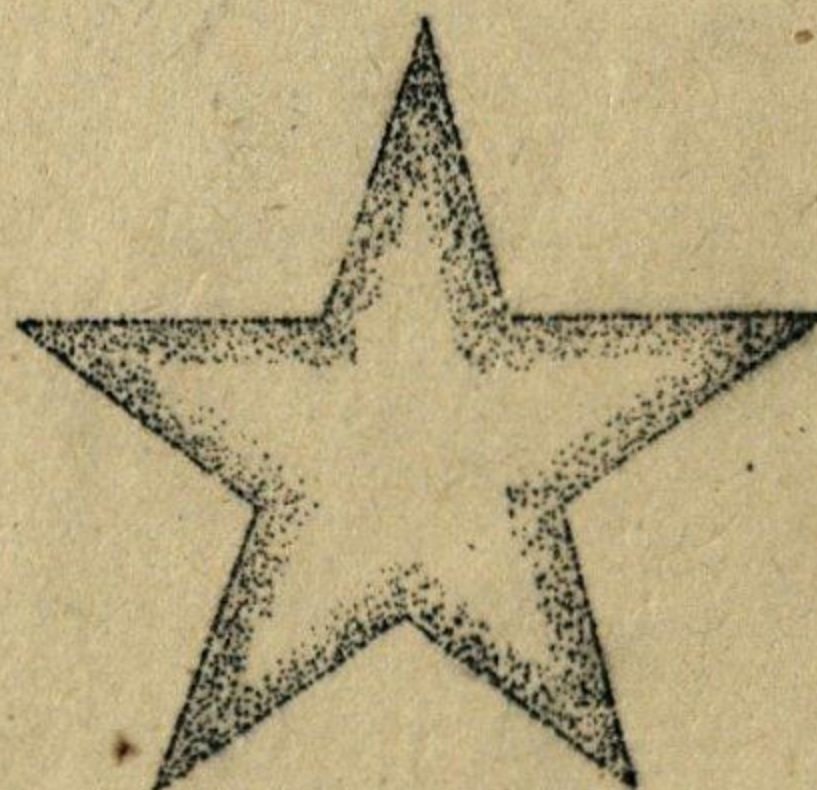
1702

Slovenka

Leto II.

Št. 3.

MARČ 1944.

GLASILO SLOVENSKE PROTIFAŠISTIČNE ŽENSKÉ ZVEZE
ZA PRIMORSKO SLOVENIJO.

PRVO ZASEDANJE PRVEGA SLOVENSKEGA PARLAMENTA

Med največja čudeza slovenskega narodnega prebujanja spada prav gotovo zgodovinski dogodek - prvo zasedanje slovenskega parlamenta, Slovenskega Narodno osvobodilnega Sveta. Po več kot tisoč letih hlapčevanja in nevesele preteklosti, po vseh težkih borbah s sosedi lačnimi, naše zemlje, po najbolj divjih in brezobzirnih poiskusih nemških in italijanskih fašistov, da bi nas razkosali in uničili, pomeni ta dogodek vstajenje narodne skupnosti in začetek nove slovenske državnosti v veliki, demokratični državi vseh svobodnih in enakopravnih jugoslovanskih narodov - v novi, federativni Jugoslaviji.

Prvo zasedanje prvega slovenskega parlamenta je prav gotovo edinstveno v zgodovini narodov. V sredi takovane-Hitlerjeve trdnjave, na ozemlju, ki ga branijo junaške partizanske brigade, so se zbrali predstavniki iz vseh slovenskih pokrajin, Štajerci, Korošci, Gorenjci in Primorci, da združijo svojo voljo v oblikovanje skupne usode združene slovenske skupnosti. Eni iz vrst borcev iz brigad in divizij, drugi iz osvobodjenih delov Slovenije, tretji tudi iz krajev, kjer še gospodaril okupator, zastopniki vseh slojev in poklicev, politični delavci in gospodarski strokovnjaki, delavci, metelje, izobraženci, tovariši, tovarišice. Da, tudi tovarišice, naše najboljše, najbolj prekaljene in požrtvovalne žene, ki so bile izvo-

Ljone na prvem zboru odposlancev slovenskega naroda v Kočevju. Vsem zbranim se je odražala na obrazih predanost naši veliki stvari, vsem se je zrcalila v očeh odločnost, resnost in želja pomagati trpeči domovini. Njihova pot do narodnega zaupanja je bila polna preizkušenj in nesebičnega dela. Nikogar od njih ni pripeljalo na to mesto spekulacija, želja za dobičkom in bogatimi dohodki, ki so nekoč deževali lažnim poslanem in goljufivim kričacem v parlamentih. Izvolilo jih je ljudstvo, kot najboljše, najsposobnejše predstavnike in jim je zaupala težko odgovornost v najtežjih dneh.

Delo, ki ga je opravil na svojem zasedanju SNOS je usodnega pomena za vso bodočnost slovenskega naroda. Na podlagi drugega zasedanja AVNOJ-a v Jajcu, ki je začrtalo obrise nove Jugoslavije in sožitja jugoslovanskih narodov, smo se s sklepi prvega zasedanja slovenskega parlamenta Slovenci vključili v to državno federativno skupnost in oblikovali svojo državnost v novi Jugoslaviji. Potrjeno je bilo delo naše delegacije v AVNOJ-u, ki je sodelovala na zgodovinskem zasedanju v Jajcu, z navdušenjem je bila pozdravljena ustanovitev nove jugoslovanske skupnosti pod vodstvom Nacionalnega Komiteta in generalnega maršala Tita. Ustrezno pojmovanje jugoslovanske federacije so bili postavljeni pogoji za formiranje slovenskega Nacionalnega Komiteta kot slovenske narodne vlade. Utrdili so se temelji najbolj popolne in široke demokracije, po kateri si bo slovensko ljudstvo v novi bodočnosti samo krojilo svojo usodo skupaj z bratskimi jugoslovanskimi narodi. Proglasena je

Bila osnovna načela, ki bodo dajala v bodočnosti slovenskemu narodu najširše demokratične pravice. Sprejeti so bili odloki za utrditev in dokončno izgradnjo slovenske narodne oblasti, odlok o razpisu volitev, o ustanovitvi zakonodajne komisije in verske komisije za reševanje vprašanj, ki so v zvezi z vero in cerkvijo, nadalje komisija za ugotovitev zločinov okupatorjev in njihovih domačih pomagačev. Po spojitvi Slovenskega Narodnega Sveta za Primorsko z organi celokupne slovenske narodne oblasti je bil z velikim navdušenjem soglasno izvoljen za člana predsedstva SNOS (za člana Izvršnega odbora OF)

p i s a t e l j t o v a r i š

F R A N C E B E V K

doseđanji predsednik Slovenskega Narodnega Sveta za Primorsko.

V imenu slovenskih mater in žena je med zasедanjem SNOS ocenila veliko pomembnost teh trenutkov za izgradnjo slovenske narodne oblasti tovarišica Marija Ivanciceva, ki je že na Kočevskem Zboru kot partizanska mati junakinja ganila srca vseh navzočih s svoje vzvišeno žrtvijo in cudovito ljubeznijo do slovenske domovine. Spomnila se je leta 1918, agitacije za Jugoslavijo in silnega razočaranja slovenskih mater in žena nad državo, ki je takrat prodala stotisoče naših Slovencev v sužnost tujcem. Poudarila je razliko med novo Jugoslavijo, ki se poraja in v katero se vključuje slovenski narod po prvem zasedanju svojega parlamenta z besedami: "mar ne bomo me slovenske matere in žene zaupale naši novi oblasti? Saj smo jo kupile z lastno krvjo, z lastnimi sinovi. Iz te krvi nam klije ta nova bodočnost....."

Nadalje so bili izglasovani ukrepi, ki naj usmerijo in načrtno vodijo naše gospodarsko, finančno, zdravstveno in prosvetno delo, tako, odloki o zaščiti gozdov, o zaščiti semen, plemenske živine, obdelavi zemlje, pooblastilo za izdajo plačilnega bona in razpis narodnega davka ter odlok o ustanovitvi roditeljskih svetov. Vsi ti sklepi so se po predlogih, ki jih je stavilo predsedstvo SNOS uveljavili na podlagi obširne debate in prostega glasovanja. Ob koncu je bil ob silnem navdušenju odposlan topel pozdrav maršalu Titu, genijalnemu vojskovođji in ustvaritelju nove Jugoslavije, simbolu naše borbe, ki aviga tudi vse ostale zatirane in zaslužnjene narode v boj za osnovne državne nacionalne in človečanske pravice.

Ni, pretiravana samozavest nas Slovencev, če vidimo v prvem zasedanju svojega parlamenta dragocen in nađvse važen zgodovinski dogodek za izoblikovanja naše bodočnosti zaslužene in svobodne Slovenije v novi federativni Jugoslaviji. Prav tako visoko je ocenil pomen zasedanja navzoči predstavnik angleškega vijaškega odposlanstva gospod major Jones, z besedami: "Vi, ki ste tu zbrani, ustvarjate nekaj tako velikega, da se morda niti sami ne zavedate. Moje mnenje je, da ustvarjate vzor države za ves zapadni svet..."

Bogdan Osolnik.

V
ŽIVEL PRVI SLOVENSKEI PARLAMENT!

CHURCHILLOV GOVOR.

Dne 22. februarja je imel gospod Winston Churchill, ministerski predsednik Velike Britanije v spodnji zbornici naslednji govor:

O JUGOSLAVIJI.

V Jugoslaviji dajemo pomoč marsalu Titu. Kljub najstrašotnejšim nemskim grozodejstvom in represalijam nad talci in podezelskim prebivalstvom z ženami in otroki vred, imajo partizani kontrolo v svojih rokah. Nemci držijo glavna mesta in si prizadevajo, da bi funkcioniral železniški promet. Njihove kolone se pomikajo po deželi sem in tja, vendar držijo samo tisti teren, na katerem se nahajajo in nič drugega. Vse ostalo pripada hrabrim partizanom.

Nemske izgube so zelo težke in kolikor se tice sedanjih bojev, so mnogo visje, kakor izgube partizanov. Če pa racunamo talce in civile, ki so jih Nemci hladnokrvno pobili, so seveda nemske izgube manjše kot partizanske. Ubijanje civilnega prebivalstva iz čiste zelje po ubijanju samo veča nemske grehe in bomo morali mi zato še v večji meri obracunavati z Nemci. V Jugoslaviji sta dve glavni sili. Prvi so gverilski odredi pod poveljstvom generala Mihajlovica. Ti so stopili v borbo prvi in do neke mere predstavljajo oboroženo silo stare Srbije. Nekaj časa po porazu jugoslovanske redne armade so te sile nadaljevale z gverilsko vojno. Mi jim nismo mogli poslati nobene pomoči ali materiala, razen tega, da smo jim vrgli nekaj gradiva z letali. Nemci so na vsako gve-

rilske aktivnost odgovarjali s streljanjem skupin 400 do 500 oseb v Beogradu. Žal pa moram reči, da je general Mihajlovič postopoma zašel tako daleč v stran, da so nekateri njegovi poveljniki - sklepali sporazume z Italijani in Nemci, radi česar so jih Nemci in Italijani pustili na nekaterih področjih na miru. Četniki pa od takrat niso napravili nič, ali pa prav malo proti okupatorju. Tedaj se je pojavil na pozorišču nov in mnogo bolj učinkovit borec za svobodo. Je se = ni 1941 so p a r t i z a n i m a r š a l a T i t a z a č e l i z besno in krvavo vojno za obstanek proti Nemcem in so z golimi rokami trgali orožje iz nemških rok.

Partizanske vrste so hitro naraščale. Niti nemške represalije, tudi če so se še tako krvavo izvrševale nad talci ali vaščani jih niso prestrašile. Partizanom je šlo za smrt ali svobodo. Kmalu so partizani začeli prizadevati Nemcem težke izgube in so postali gospodarji prostranih področij. Bili so pod spretnim vodstvom in so nastopali po gverilskem načinu ter so postali za Nemce nevidni in smrtno nevarni. Danes so bili tu, jutri tam, bili so povsod. Nemci so začeli proti partizanom ofenzive velikega obsega, toda partizani so jih vsakokrat dočakali in ko so bili obkoljeni, so pobegnili, potem ko so prizadejali sovražniku velike muke in izgube.

To gibanje je po številu kmalu prekosilo sile generala Mihajloviča. Ne samo Hrvatje in Slovenci temveč tudi veliko število Srbov se je pridružilo maršalu Titu, tako, da ima danes pod seboj več kot četrť milijona mož in veliko količino orožja, ki je bilo odvzeto sovražniku ter ima organizirano znatno število divizij in kor-

pusov. Tako je formiran ves pokret ne da bi izgubil svoje gverilske lastnosti, brez katerih ne bi mogel uspevati. Te sile drža v tem trenutku v šahu najmanj 14 izmed 20 divizij (nemških) na Balkanskem polotoku.

Okrog in znotraj teh junaških borcev se je razvilo narodostno in zedinjevalno gibanje. Komunistični element je imel čast, da je to gibanje začel. Toda, ko je to gibanje naraslo po moči in po številu, je prišlo do procesa prilagajevanja in zedinjevanja v katerem so prevladali nacionalni ideali. V maršalu Titu so našli partizani odličnega voditelja, ki si je pridobil že veliko slave v boju za svobodo.

Zal, toda neizogibno so te sile prišle v nasprotje s s lani generala Mihajloviča. Aktivnost partizanov je križala račune v sporazumih Mihajlovičevih komandantov s sovražnikom. Mihajlovič je poskušal zadušiti te sile. Prišlo je do mnogih tragičnih borb in težkih maščevanj med ljudmi iste narodnosti in iste dežele. Te nesreče so prišle samo radi skupnega sovražnika.

Danes je število pristašev Tita mnogo višje od pristašev Mihajloviča, ki deluje v imenu kraljeve jugoslovanske vlade. Danes se seveda partizani maršala Tita edini ljudje, ki se učinkovito bore proti Nemcem.

Ze dolgo časa sem se živahno zanimal za gibanje maršala Tita in sem mu poskušal ter mu poskušam tudi sedaj pomagati na vse načine. Moj mladi prijatelj kapitan Dicken, ki je zdaj podpolkovnik, se je spustil na jugoslovanska tla skoraj pred enim letom ter je bil celih 8 mesecev v Vrhovnem štabu maršala Tita. Pri neki pri-

liki je ista bomba ranila maršala Tita in podpolkovnika Dickena. Od podpolkovnika Dickena smo dobili živ opis celotnih borb, v katerih je sodeloval, kakor tudi o njihovih voditeljih.

"Lansko leto pa sem poslal v Jugoslaviji že precej veliko vojaško misijo pod vodstvom generala Mac Leena. Danes lahko zagotovem spodnji zbornici, da bom storil vse, kar smo sposobni storiti, da bomo z vsemi močmi pomagali maršalu Titu in njegovim junaškim odredom."

"Ko sem bil bolan, mi je maršal Tito poslal pozdrav in edtlej naprej si stalno in prijateljsko dopisujeva. Mi ga bomo podpirali z vso močjo, ki ga imamo na razpolago v skladu z našimi drugimi glavnimi obveznostmi."

"Kakšen pa je v takšni situaciji položaj kralja Petra in jugoslovanske vlade v Kairu? Kot 17 letni otrok je kralj Peter ušel iz klešč namestništva in je z novo jugoslovansko vlado našel zatočišče v naši deželi. Mi ne moremo na noben način pretrgati zvez s kraljem. On je brez dvoma izgubil ugled v očeh partizanov radi tega, ker je njegova vlada delala z Mihajlovičem in njemu podrejenimi komandanti. Mi na britanskih otokih se držimo monarhističnega načela in smo okusili mnogo blagodati od ustavne monarhije, nimamo pa nobenega načelnega namena ali želje, da bi usiljevali naše ideje drugim državam. Kolikor se tiče nas, bodo narodi v mirnih razmerah lahko izrazili svojo voljo. Grki, Jugoslovani in Italijani bodo imeli popolno svobodo, da si uredijo obliko vladavine, kakor si jo želijo. Za enkrat je položaj nekoliko zapleten."

"Upam, da bom užival zaupanje spodnje zbor-

ZEMLJA KLIČE

Obdelajmo sleherni košček zemlje - to je naše geslo letošnje pomladi! Da bomo nasitili našo vojsko ob njenem poslednjem smrtonosnem naskoku na sovražnika, da bomo vrnili zdravje našim ranjencem in vojnim bolnikom, da ne bodo trpeli pomanjkanja politični delavci v zaledju, da ne bo lačna družina, da nam bodo otroci rastle v krepke, srečne ljudi, da bodo pogoščeni tisoči internirancev in izseljencev, ki se bodo vrnili na svoje opustošene domove, da ne bo shrambe prazna, ko se bodo po končani zmagi vrnili naši junaki na svoje domove!

Na moževo mesto si stopila v gospodarstvu Ti, žena, na tvoja ramena so padle neštete skrbi za družino, za hišo, za polje in gozd, za celotno kmetijo. To je velik preokret v življenju vasi in kmečkega dela.

Mož je prijel za puško - žena za plug, fant za mitraljez - dekle za kramp. Mora tako biti, če hočemo doseči svobodo, kakaj le ona zemlja, ki bo vsa prepojena s krvjo in snojem prerita in prekopana, bo svobodna. Le na taki zemlji si bodo svobodni ljudje urejali svoje življenje po lastni volji.

Slovenske žene so razumle svoje naloge, ki jim jih nalaga ta težki čas. Žene srečaš pri oranju njiv, vidiš jih pri obdelavi vinogradov, v hlevu pri živini, pri vsakem delu.

Včasih si se, slovenska žena, z možem pogovorila o vseh težavah in vprašanjih, ki jih je prinašalo delo: kje bosta kaj sejala, sadila, kje

bosta nabavilo to in ono, kdo vam bo pomagal pri izvršitvi dela itd. Danes išči pomoči in nasveta pri svojih sosedah. V a š k a s k u p n o s t naj bo t i s t a, ki bo n a d o n e s t i l a d r u Ź i n s k o. Z medsebojno pomočjo bomo prebredli težave in skrbi, ki so nad vsemi. Odbori SPŽZ naj bodo iniciatorji - organizatorji dela. Organi oblasti Osvoobodilne fronte bodo storili vse, da bo moglo delo na polju izvršiti in z organiziranjem delovne fronte na vasi se bo obdelala vsa zemlja, da bodo naši borci dovolj hrane in da bo dovolj hrane tudi za dom.

Slovenska žena! Uveljavi svoje besede v vašem odboru in podpi ustanovitev delovnih čet na vasi! V skupnosti je naša moč, enotnost rodi uspehe.

Ne pozabi tudi na tisti del kmetijstva, ki ga je imela kmečka žena na skrbi: prašičerejca, perutninarstvo in vrtnarstvo. Dobro krmi in neguj prašiče, da bo dovolj naščob za prihodnjo zimo. Nasadi takej čim več dobrih kurnesnic, da dobiš piščeta že zgodaj spomladi. Posej in posadi čim več zelenjave, ki vsebuje potrebne snovi za našo prehrano.

Naj tvoje delo letošnjo pomlad dokaže vso ljubezen, ki jo slušajo naši borci in ki jo za služi naša trpinčena zemlja. Ko boš obdelala vrt, ne pozabi na rože! Slovenske hiše naj bo okrašene za veliki praznik in partizan, ki pojde mimo tvoje hiše naj obiš pušele za spomin!

Glavni odbor

Slovenske protifašistične ženske zveze.

Dobrotimisce iz Naše zeme.

"Slovenska delegacija
se vrača z drugega zasedanja AVNOJ-a".

S tako novico so presenetili Belokranjke, ko so bile na svojem drugem zborovanju. V vasi se je ustavila slovenska delegacija za AVNOJ, ki se je vračala z zasedanja v Jajcu. Planile smo kvišku, debata je bila za hip prekinjena in ugibale smo, kaj so naši poslanci prinesli slovenskemu narodu z zasedanja. In glej, ni trajalo dolgo, ko so se odprla vrata in celotna delegacija je kljub veliki utrujenosti po dolgem potovanju stopila v sobo. Po prisrčnih pozdravih nam je tovariš Boris Kidrič, sekretar IOCF z ognjevitimi besedami podal kratek pregled sklepov zgodovinskega zasedanja v Jajcu. Govoril je o čudežnem bratstvu narodov Jugosl. vije, ki se je skovalo v krvavih težkih preizkušnjah naše borbe. Govoril je o veliki ljubezni s katero so bili sprejeti odposlanci vseh narodov povsod, kamor so prišli. Ni bilo kraja, kjer bi jih ne sprejeli z vihar-
nim navdušenjem, saj so vedeli, da so odposlanci govorili, sklepali in odločali v njihovem imenu. Vedeli so, da pomenjajo sklepi zasedanja prelom s staro, gnilo Jugoslavijo in da se je rodila nova, svobodna domovina.

Na konferenci je spregovorila tudi tovarišica Mica Šlander, edina slovenska delegatka, ki se je zasedanja udeležila. Pravila je o svojem srečanju z našo ljubo Kato Pejnovič in o prisrčnih dokazih ljubezni naših sester z juga napram

nam Slovenkam. Povedala nam je, da budno sledijo naši borbi in se srčno veselijo vsakega našega uspeha. Izročila nam je njihova borbena požrtev in govorila tako toplo in pristržno o njih, da smo začutile tesno povezanost s svojimi junaškimi sestrami.

ŽENE! SODELUJTE PRI IZKLADNJI SLOVENSKE NARODNE OBLASTI!

VSE ANTIFAŠISTKE PODVOJIMO SVOJE NAPORE V NARODNO OSVOBODILNEM BOJU !

TOVARIŠICE NAM PIŠEJO.

TAKO SVOBODO NAM PEINAŠAJO "ŠVABOBRANCI"!

Bilo je zgodaj zjutraj, ko so v naše vasice nenadoma pridrveli kamioni. Predno smo se zavedli je že bila hiša, katero sedaj vidiš, vsa obkoljena od belogardističnih in nemških psov, ni je pripovedovala stara Kraševka. Zaprli so vsa vrata, vse dohode in preplašene stanovalce vrgli v eno sobo. Nato so celo stavbo polili z bencinom in zažgali. Med groznimi krikami, ki so pretresli celo vas in katerih ne pozabimo nikoli, je zgorela vsa družina. Mož, žena, hčerke z dvema nedolžnima otrociema od treh do štirih let, ter dekle in mož, katera sta pri hiši pomagala.

V grozi in obupu je ženica sklepala roke in trepetaje gledala pogorišče, ta nemi prizor groznega trpljenja, ki kliče po naščevanju. Onemela sem v grozi in neizmerna bolelost mi je stisnila

srce ob spominu na ubogo družino. Spomnila sem se lepih nedolžnih otrok, kateri so z mano ob zadnjem obisku tako prijetno kramljali. Spomnila in primerjala sem jih s svojimi neboljnenčki, stisnila sem pesti in prisegla, da ne oamehamo vse dotlej, dokler ne dosežemo cilja, kateri je že tako blizu.

Isti dan sem prisegla naščevanje vseh slovenskih žrtev ter smrt vsem izvrškem slovenskega naroda - švabobrancem in nemškim psom.

Vsem tistim, ki do danes še ne vedo, kdo so Rupnikovi izdajalci in nemški okupator za nas Slovence, naj bo zgoraj navedeni primer v dokaz.

K r a š k a N u š a.

MATI PARTIZANU - TROSTOVOLJCU!

Sin moj, danes praznuješ sedemnajsti rojstni dan. In že nekaj mesecev se nahajaš med vrstami naših borcev, borcev za pravico in svobodo! Molčal si! Molče si odšel kamor te kliče dolžnost. Stojiš v vrstah, ki dvigajo glas za pravico in svobodo! Otrok si še - in vendar cel mož. Čutil si z nami vred na lastnih plečih preganjanje. In zavedaš se, da je nastopil sveti trenotek - borba za osvoboditev - in da ne smeš manjkati v vrsti. Odšel si, ne da ti povedal. Vedela sem kam si šel, vendar sem bila v skrbeh - materina skrb. Nenadoma pa si poslal mi nogavice, da jih operem in v nogavicah listek rekoč: "Mama, odšel sem tja kjer je zame mesto. Bodi pozdravljena in poljubljena!" Neizmerno sem bila vesela. Zavedaš se sin proletarke, da

- je odločilni trenotek. Deliš s tovariši trpljenje in veselje, a plačilo je neizmerno bogato - narod slovenski bo osvobojen. V mislih sem pri tebi in tovariših, spremljam vas. Vroča želja mi kipi v srcu in za voščilo ti kličem: Bodi čvrst in hraber in ne nehaj borbe, dokler ni uničena vsa sovražna sila, poteptana vsa krivica, slovenskemu narodu priborjena svoboda in pravica!

Sinko moj in tovariši vsi, ni daleč ta sve-ti trenotek. Stojimo na zadnji stopnjici pred vrati velikega vstajenja. Naša beseda, ki je bila prezrta in zaničevana, naša zemlja, ki je pro-pojena s krvjo lastnih sinov trpinov, bo odre-šena! In na slovenski zemlji s slovensko bese-do bomo postavili spomenik zgodovini, ki jo do danes nima svet. Prepričana sem, da ta dan ni več daleč, ko se boste srečno vrnili domov. Ču-tim tudi tvojo vrnitev, sinko moj. Prišel bos na tiho. Iznenadil me boš na vratih s klicem: "Ma-ma, borci so se vrnili, vsem pravico, in svo-bodo priborili."

Srečna, presrečna tvoja mati in ves narod na osvobojeni slovenski zemlji.

Prisrčno Te poljublja Tvoja
mati (Vladimira Kras)

Z V I P A V S K E G A .

Kako ljubimo našo vojsko.

Ob 26. letnici Rdeče Armade smo Vipavke na-brale okrog 90 kg krofov, ki so jih napekle na-še požrtvovalne žene. V jerbasih smo jih nesle

naši brigadi Ivana Bradnika, ki je bila takrat ravno pri nas. Borci so bili zelo veseli. Posebno so bili veseli tega darila Rusi, ki jim je bilo okrog en bataljon in ki imajo svojega komandanta. Skupaj z nami so peli pesen "Čez gore". Tako prisrčno so nas sprejeli, kot znajo le naši partizani.

Prav tako znajo Vipavke ljubiti svojo vojsko, znajo pa tudi sovražiti nemške bande in domače izdajalce.

V i p a v k a - V o l g a .

Z G O R I Š K E G A .

KAKO SMO PRAZNOVALE 8. MAREC.

Letošnji 8. marec je bil velik praznik na goriške žene. Praznovale so ga v veliki ljubezni do naše vojske. Po vseh vaseh so prirejevale mitinge z igrani, recitacijami, prepevale naše borbene pesmi. Po glavnih cestah so pisale naše parole, raztresle slovenske zastavice z rdečo peterokrako zvezdo, na vseh gričih so goreli kresovi in opominjali daleč naokrog, da je 8. marec praznik vseh borbениh žena. Na prireditve so povabile naše partizane, jih lepo sprejele in pogostile, tako, da je tudi vojska čutila praznik naših žena.

G o r i š k a P e t r a .

Tudi iz ostalih okrožij smo prejelo poročila o prav tako svečanem praznovanju 8. marca.

(Oporba uredništva.)

I Z B E D .

Z veliko ljubeznijo smo šle na delo, ko je bil razpisan nabiralni mesec za naše bolnice. Trudile smo se in nabrale kar smo največ acgle za naše ranjene borce. S tako ljubeznijo so žene dajale vse, kar so le mogle za našo vojsko, ne morem popisati.

Vedite borci, čeprav je skromno darilo, toda res iskreno. To vam pošiljajo brišle žene.

Š t a r n i c a .

S T O L M I N S K E G A .

V zadnjih dneh je okupator pri nas pričel z novo taktiko. Arretacije, požigi so na dnevnem redu. Ti banditi skupaj z doščini izvrški hočejo zametiti borbeni polet na Tolminskem, toda zaman. Prepovni ste!

Dobro se navedemo najnosti naše narodno-svobodilne borbe in stopamo po stopinjah, ki so jih začetali stari tolminski partarji.

T o l m i n k a .

I D R I J Č A N K E .

O našem okrožju prav malo veste. Toda, tudi če nismo pisale, smo vedno delale tako kot ve ostale. Pletle smo, in smo samo ne avic dale 240 parov našim borcem. Tereno, šivamo in kuhamo za naše borce, v katerih gledamo svoje rešitelje.

Tudi naši Narodni oblasti nudimo vso pomoč, saj smo tudi žene v odborih, kjer vršimo prav-

tako svoje dolžnosti kot naši tovariši.

Organizirale pomo delovne čete in obdelale tudi poslednji košček naše svete zemlje.

Iz Idrijskega okrožja.

NAŠA VOJSKA IN NAŠI OČI NE SMEJO TRPETI PO-
MANJKANJA! ZATO NE SME GOSTATI NITI PED NAŠE ZE-
MLJE NEOBDELANE !

I Z B A Š K E G A .

V januarju se je vršila v našem okrožju prva okrožna konferenca SPZ. Navzoče so bile aktiviste, donačinke vasi, kjer se je konferenca vršila, so v ta namen lepo okrasile dvorano z zelenjem in napisi.

Ob 11. uri dopoldne se je vršil zborovanje, katero je otvorila tovarišica Marjetka in podala besedo tovarišu Janku. Z ognjevitimi besedami nam je orisal velike uspehe naše hrabre vojske ter naših saveznikov. Lepo je govoril o maršalu tovarišu Titu in o njegovih uspehih, katere žanje NOV dan za dnem pod vodstvom našega Tita. Naglasil je naglo napredovanje naše Armade ter veliko ponoč, katero nam nudijo savezniki. Posebno navdušenje je zavladalo v dvorani, ko je govoril o AVNOJ-u in naši novi vladi Nacionalnem Komitetu Osvojitve Jugoslavije ter o odlokih sklenjenih na drugem zgodovinskem zasedanju AVNOJ-a. Iz vzklikov navdušenja in žarečih oči si lahko spoznal koliko naša žena čuti z našo vojsko.

Tovarišica Ivanka nam je podala in orisala

položaj žene v preteklosti, današnja borba ter naše dolžnosti v današnjih dneh. Navedla je par primerov naših sester z juga ter vzhoda in nas pozvala, da tudi me sledimo njihoven vzgledu.

Govor tovariša Janka in tovarišice Ivanke je bil večkrat prekinjen z navdušenimi vzkliki in ploskanjem. Nato je sledilo poročilo o delu. Vsaka rajonska sekretarka je podala poročilo o svojem rajonu. Za poročili je sledila debata. Skorej vsaka je imela kaj povedati ali pripomniti. Sklenile smo vse enoglasno, da bomo podvojile naše aktivnost, da bomo pritegnile v našo organizacijo še tisto malo število žena in deklet, ki še danes stoje ob strani, da se ne bomo ustrašile nobenih žrtev ter da bomo tako tudi me doprinesle svoj delež k skorajšnji zmagi.

Konferenca se je zaključila s prepevanjem borbenih pesni. Razšle smo se srečne in vesele z novimi načrti za nadaljno delo.

M i c a .

DEKLETA IN ŽENE! PLUG IN MOTIKO V RUCKE. VSA
NAŠA ZEMLJA MORA BITI OBDELANA! ORGANIZIRAJM
DELOVNE ČETE !

I Z I S T R E .

Tudi ne se danes oglašamo. V inemu Istrank vam bom povedala tudi jaz nekaj. Nan se pozna 25 letno zatiranje fašizma. Naša Istra je že po svoji prirodi precej siromašna. V prilikah v kakršnih smo živeli toliko časa, ne je ta beča

še bolj povečala. Misno ineli šol, kar se nam tu di zelo, zelo polna. Naša organizacija SPŽZ je tuđi pozneje prodrla k nam kot v ostale dele Primorske. Z veseljem smo se oklenile dela. Danes je pri nas še mnogo boljše. Pribhajajo partizani, prinašajo nam čtivo in počasi se izobražujemo tudi mi. In danes se prirejajo sestanki v Istri, katerih se udeleži do 60 žena.

Me vse ljubimo naše vojsko in ker za enkrat ne znamo drugače pomagati in sodelovati v naši narodno osvobodilni borbi, nudimo vso pomoč našim borcem.

Tovariško vas pozdravlja

I s t r a n k a .

PISMO 14 LETNEGA DEČKA, KI GA JE PUSTIL
SVOJI MAMBI TRED ODMICOM V PARIZANE.

Pređraga tovarišica mama !

Z bolečino v srcu te zapuščam samo z mojim malim bratom. Očeta imamo v Nemčiji in tam strada in ga preganja nemška zver.

Kličete me dolžnost zavednega Slovenca in tuđi premišljajoč našo svobodo, ki bo v najkrajšem času zasijala. Mlad sem, in s tem, da stopam v partizane naj bodo to vzgled vseni ostalim.

Za spomin na tvojega sina ti pustim sliko s partizanskim pozdravom se ločim od tebe draga mama.

Smrt fašizmu - svobodo narodu!

Tovariš I V O .

K U L T U R N I V E Č E R
NA PRVI POKRAJINSKI KONFERENCI SEŽZ.

Ob 8 uri zvečer so priredile lep, varos lep kulturni večer. Vsako okrožje je nastopilo s svojimi točkami. Neizbrisno mi bo v spominu ostala tovarišica Tržačanka, ki je v svoji prekrasni narodni noši z velikim šopom rdečih nageljev na prsih deklamirala Gregorčičev "Naš narodni dom". Sprostila se je prvič po dolgih letih zatajena slovenska beseda. Vse zborovalke smo občutile njeno srečo, vse smo občutile težo, ki je težila ta del slovenskega naroda toliko let. Beseda Tržačanke je plevala po dvorani, je trkala na duše. Mnogo deklamatoric sem še slišala v življenju, ali nikoli še nisem slišala deklamirati s takim neloopovedljivim za nosom.

Ganljiv je bil prizor matere in sina, ki ga je naštudiralno pivško okrožje. Tovarišice iz pivškega okrožja so tudi plesale hrvaške, bosanske in partizansko kolo. V krasni slovenski, hrvaški, macedonski, črnogorski in srbski narodni noši so prikazale v kolu bodočo federativno Jugoslavijo.

Brezhibno je odpel mešani zbor vipavskega okrožja "venček narodnih pesmi". Tovariši iz tega okrožja so predvajali drugo sliko iz Cankarjevega "Hlapca Jerneja". Tovarišice pa so kot kozakinje plesale kozaško kolo. Tovarišica s Kresa nam je z mehkim glasom zapela pesem "Slovenka sem". Čudno se zdi človeku, ko sliši na Primorskem "slovensko pesem", ki se svobodno razlega in zdi se mu, da vse tisto, kar je tja-

čile Primorsko 25 let ni bilo res, da so bile le grozne sanje.

Vso pozornost občinstva sta pritegnili Tržačanki, oblečeni sta bili v bogato vezene narodne noše. Peli sta v dvospevu "Temna noč se je storila" in "Mi smo ubežniki, mi smo izgnanci". Še dolgo potem so mi zvenele v ušesih besede "kmalu, kmalu nas pokliče Trst in Gorica, in naščevana bo Bazovica,

V zarji krvavi nebo zažari."

Deklamirale so "V pepelnični noči" od Gregorčiča in "Mi vstajamo" od Aškercu.

Naštudirale so še celo vrsto točk, ki nam pričajo o njihovi delavnosti in o njihovi žejni po slovenski besedi. Radi pozne ure jih nismo mogle več predvajati.

Program se je zaključil s solospevom tovarišice s Tolminskega okrožja. Z lepim vidokim glasom je odpela večno lepo "Sonjo".

Z nepopisno mirnostjo in tihim duševnim zadovoljstvom sem odhajala s tega kulturnega večera, ki mi je jasno pokazal, da se še ni dotaknil fašizem, ki je gospodaril na tej zemlji 25 let, srca slovenske žene.

M a r e .

VSEM TOVARIŠICAM!

Javljamo vam, da bodo rezultati tekmovanja za nabiralni mesec objavljeni v prihodnji številki Slovenke. Do danes še nismo prejele poročil iz vseh okrožij, zato tudi ne moremo objaviti uspehov.

Smrt fašizmu - svobodo narodu!

Pokrajinski odbor SPŽZ za Primorsko.

TEHNIKA
"ZENA"

